

РЕФЕРАТ

за избор за члана Научног друштва Србије

Др Зоран Стевановић, ред.проф. Рударско-Геолошког факултета Универзитета у Београду

Рођен 29 маја 1956. године у Београду где је стекао средњошколско образовање и завршио Рударско-Геолошки факултет (РГФ). Докторску дисертацију на истом факултету одбранио је 1987. године. Након дипломирања 1979. запослио се на Рударско-Геолошком факултету (РГФ) као асистент приправник, а 1982. године биран је у звање асистента. У звање доцента изабран је 1988, а затим у звање ванредног професора 1993. У звању редовног професора РГФ је од 1998. године.

На Рударско-Геолошком факултету држи наставу из више предмета. *Методe хидрогеолошких истраживања* и *Водоснабдевање подземним водама* су курсеви на основним академским студијама, док на мастер и докторским студијама предаје *Методологију научно истраживачког рада*, *Менаџмент подземних водних ресурса*, *Регулацију издани* и *Специјална поглавља из захвата и одрживог коришћења маломинерализованих вода*.

Од 2004. Шеф је Смера и Катедре, а од 2008. Шеф Департмана и Катедре за хидрогеологију Рударско-Геолошког факултета. Руководи и докторским студијама на овом департману. У периоду 2006-2007. био је члан стручног Већа рударских и геолошких наука Универзитета у Београду, а члан Већа техничких наука Универзитета у Београду је од 2007. до данас.

Био је у два мандата члан Скупштине Београдског Универзитета, као и члан Савета Рударско-Геолошког факултета. Председник Скупштине Геолошког института Србије био је у периоду 2007-2008, а потом је од 2009. члан ове Скупштине.

Члан је више научних и стручних удружења. Члан је Светске асоцијације хидрогеолога (ИАН) од 1988, а за сталног члана ове комисије изабран је 2009. године. Изабран је и за члана недавно формиране Комисије за карст при Интернационалном удружењу водовода у сливу Дунава (IAWD). У Карпато-балканској геолошкој асоцијацији (СВГА) вршио је дужност секретара Хидрогеолошке подкомисије у оквиру Комисије за Инжењерску геологију и хидрогеологију од 1987-1993. Члан је Националног комитета СВГА од 2009.

Веома је активан у Српском геолошком друштву (СГД). Био је потпредседник друштва (1998-2002), као и председник Секције за хидрогеологију (1994-2000). Члан Извршног одбора друштва био је у периоду 1985 – 1989, а секретар Секције за хидрогеологију био је од 1983-1989.

Члан је Одбора за крас и спелеологију Српске академије наука и уметности од 1993. године. Стални је члан Националног комитета ИАН је од његовог оснивања 1997. Био је и члан Савеза геолошких инжењера и техничара Србије СГЕИТС, стални експерт бившег Савезног министарства за развој, науку и животну средину, као и члан Савета групације водопривреде при Привредној комори Југославије.

Био је организациони секретар научног симпозијума “100 година хидрогеологије у Југославији” (САНУ, 1997), ко-председник Организационог комитета великог

међународног скупа ”*Water resources and environmental problems in karst*” KARST 2005 у организацији Националног Комитета ИАН и под покровитељством UNESCO-а, одржаног у поводу 110 година од публикавања докторске дисертације Ј.Цвијића (САНУ, 2005). Ко-председавајући је међународне конференције Светске асоцијације за воде IWA (*Specialist Groundwater Conference*) одржане у Београду септембра 2011. Организатор је два интернационална стручна скупа под покровитељством UNESCO-а 2005. и 2006. године.

Ангажован је као консултант Уједињених нација (FAO, UNESCO) и бројних иностраних и домаћих организација у низу реализованих пројеката истраживања и коришћења подземних вода. Учествовао је и руководио хидрогеолошким истраживањима у Алжиру, Ираку, Грузији, Бутану, Сејшелима, Сомалији и државама бивше Југославије. Учествовао је у програмима научне размене и сарадње са Француском, Словачком, Румунијом, Бугарском, Кином и Словенијом.

Аутор је објављених 235 научних и стручних радова, од чега је 10 у часописима са SCI листе. Аутор је и уредник 12 националних и међународних монографија и два универзитетска уџбеника. Од укупног броја радова, 65 је самосталних, а као први аутор јавља се у 76 коауторских радова. 110 радова је публиковао у часописима, монографијама, уџбеницима, док је 125 објављено у зборницима радова научних скупова. 23 коауторска рада написана су са иностраним научницима, док је укупно 82 рада публиковао ван граница Србије, односно бивше Југославије. Поред тога, аутор је преко 30 поглавља у међународним монографијама. Радови су му навођени у преко 250 научних и стручних радова, а према бази података SCI и WOS 42 пута је цитиран у врхунским међународним научним часописима.

У периоду 1991-1995. и 1996-2000. руководио је потпројектима Министарства науке Србије које је реализовао РГФ. Руководио је пројектом технолошког развоја ”Оптимизација енергетског искоришћавања субгеотермалних водних ресурса” који су заједнички реализовали стручњаци Универзитета у Београду са више факултета (2008-2010). Од 2011. руководилац је научног пројекта ”Потенцијал и подлоге за одрживо коришћење подземних вода”. Руководио је и делом међународних пројеката одрживог коришћења међуграничних подземних вода и утицаја климатских промена на водоснабдевање. Тренутно руководи великим међународним пројектом истраживања подземних вода северне Сомалије у провинцијама Сомалиленд и Пунтленд.

Допринос геолошкој науци и формирању научног подмлатка дао је и као ментор пет до сада одбрањених докторских дисертација са темама из хидрогеологије. Ментор је и за пет кандидата који су на докторским студијама или у поступку израде теза. Био је ментор 12 магистарских радова и члан више комисија за оцену и одбрану докторских дисертација на РГФ. Био је и члан комисија за оцену дисертација на Географском и Технолошко-Металуршком факултету Универзитета у Београду. Учесник је са презентацијама на више од 40 међународних конференција, а током последњих година и редовни члан научних комитета међународних скупова са хидрогеолошким проблематиком (Грчка, Румунија, Бугарска, Италија, Хрватска, Шпанија).. О успешности научних резултата сведоче и одржана предавања и чланства у комисијама за оцену и одбрану докторских дисертација на универзитетима у Букурешту (Румунија), Ербилу и Сулејманији (Ирак) и Sannio - Беневенто (Италија).

Највећи број радова и научни допринос остварио је у области истраживања и изналажења решења за одрживо коришћење и заштиту подземних вода које се користе у водоснабдевању, иригацијама или енергетици. Ужа специјалност су му геологија и

хидрогеологија карста. Током свог рада на докторској дисертацији и касније обављених краћих студијских боравака у Француској и Словачкој специјализовао се за област билансирања ресурса расположивих подземних вода у карсту и развио оригиналне методе за њихову оцену. Поред тога, значајан научни допринос геологији и хидрогеологији остварио је у области каптирања подземних вода за потребе водоснабдевања, као и регулације карстних издани, одређивања зона и мера заштите у карстним и алувијалним изданима, унапређења метода израде хидрогеолошких карата, као и истраживања, експлоатације и заштите изворишта минералних, термалних, и вода за флаширање. Први у нас је доказао изражено подземно истицање из карстне издани на основу симултане хидрометрије на већим водотоцима у источној Србији. Велики допринос дао је и познавању услова циркулације подземних вода у карсту, као значајном предуслову за разграничење и дефинисање сливних подручја.

Уредник је и аутор два поглавља у међународној монографији која се бавила регионалним проблемима карста у Карпато-балканидима и могућностима активнијег коришћења и заштите вода у Словачкој, Мађарској, Украјини и Србији. Посебан значај има монографија "*Groundwater hydrology of springs: Theory, Management, and Sustainability*" реномираног издавача Elsevier, у којој је као ко-уредник израдио и четири обимна поглавља везана за теоријске услове каптирања вода извора (*Utilization and regulation of springs*), уз практичне примере са подручја Медитеранског басена и Блиског истока. Међу њима је и оригинално решење захвата за снабдевање Црногорског приморја (*Intake of the Bolje Sestre Spring for the regional water supply of Montenegro coastal area*).

У својим најзначајнијим радовима објављеним у часописима са SCI листе, анализира методе за утврђивање кретања подземних вода у карсту (*An example of identifying karst groundwater flow*) и поступке одрживог повећања капацитета изворишта вештачким захватима у складу са еколошким ограничењима (*Management of karst aquifers in Serbia for water supply*). Теоријске поставке регулације издани разрађене нарочито за критичне сушне периоде, успешно су примењене у неколико реализованих пројеката у нашој земљи и иностранству (*Supportive methods for assessing effective porosity and regulating karst aquifers*). У бројним радовима износи и стечена практична искуства и остварене резултате у контроли коришћења подземних вода у различитим теренима и геолошким формацијама Балкана, северне и источне Африке, Блиског Истока и средње Азије.

Његови резултати допринели су одржавању научног реномеа националне школе карстологије и хидрогеологије карста по чему смо још од радова Јована Цвијића оснивача ових научних дисциплина, били традиционално препознати и уважени у свету.

Добитник је Повеље Српског геолошког друштва поводом 100-годишњице његовог рада 1991. године. За монографију "*Hydrogeology of Northern Iraq, Vol. 2: General hydrogeology and aquifer systems*" добио је годишњу награду "Бранислав Миловановић" за 2004. Добитник је плакете NGWA (*National Groundwater Association of USA*) за међународну сарадњу 2007 године.

Референти:

Др Будимир Филиповић, ред. проф. Рударско – Геолошког факултета у пензији

Др Душан Дукић, ред. проф. Географског факултета у пензији